

ИЗВЕШТАЈ О КОНСУЛТАТИВНОМ ПРОЦЕСУ

РАЗМАТРАЊЕ ПРИСТИГЛИХ КОМЕНТАРА НА РЕВИДИРАНИ РАДНИ ТЕКСТ НАЦРТА СТРАТЕГИЈЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ЖРТАВА И СВЕДОКА КРИВИЧНИХ ДЕЛА И РАДНИ ТЕКСТ НАЦРТА АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА ПРВЕ ТРИ ГОДИНЕ СПРОВОЂЕЊА СТРАТЕГИЈЕ

Уводне напомене:

- Коментари који садрже питања и констатације не сматрају се предлозима у смислу консултативног процеса.
- Радна група није адресирала предлоге који се односе на допуну текста у ситуацијама када се захтевана садржина већ налази у самом радном тексту нацрта Стратегије и/или Акционог плана.
- Радна група није адресирала предлоге чије адресирање је изван надлежности Радне групе (нпр. измене и допуне закона на начин и у делу који није обухваћен Директивом 2012/29/ЕУ).
- *„Активностима предвиђеним Стратегијом и Акционим планом за њено спровођење не дира се у право организација цивилног друштва да независно од Националне мреже, а на основу ресурса које саме обезбеде, спроводе програме подршке и помоћи жртвама.“* (ревидирани радни текст нацрта Стратегије, јун 2019. године)

ЛИСТА ПРИХВАЋЕНИХ ПРЕДЛОГА

Радна група је у целини или делимично прихватила следеће предлоге:

КОМЕНТАР	БИЋЕ УСВОЈЕНО / НЕЋЕ БИТИ УСВОЈЕНО	ОБРАЗЛОЖЕЊЕ
ФОНД ЗА ХУМАНИТАРНО ПРАВО		
„У нарочито осетљиву категорију жртава је неопходно уврстити и жртве ратних злочина почињених на простору бивше Југославије са нарочитим освртом на жртве сексуалног насиља.“	Биће усвојено	Радни текст нацрта Стратегије биће измењен сходно коментару.
„С обзиром да у Министарству унутрашњих послова Републике Србије постоји Служба за откривање ратних злочина (СОПЗ) која се искључиво бави откривањем кривичних дела против међународног права потребно је у Мрежу контакт тачака за информисање обухватити и СОПЗ.“	Биће усвојено	Радни текст нацрта Стратегије биће измењен сходно коментару.

<p>„Стратегијом такође треба да буде предвиђена обука за припаднике Правосудне страже на којој ће стећи знања на који начин да адекватно поступају са жртвама и сведоцима.“</p>	<p>Биће усвојено</p>	<p>Радни текст нацрта Акционог плана биће измењен сходно коментару. Биће додата активност која се односи на обуку припадника Правосудне страже.</p>
<p>„Потребно је предвидети да се са главног претреса може искључити јавност и на предлог жртве или његовог пуномоћника.“</p>	<p>Биће усвојено</p>	<p>Радни текст нацрта Стратегије биће измењен сходно коментару.</p>
<p>АУТОНОМНИ ЖЕНСКИ ЦЕНТАР</p>		
<p>„АЖЦ је радној групи Министарства правде доставио коментаре на први радни текст Националне стратегије (15.3.2018. године). У тим коментарима, између осталог, АЖЦ је указао на то да се радна група Министарства правде позвала на две публикације чији је издавач Мисија ОЕБС-а у Србији, али које нису јавно доступне... Стога, АЖЦ моли да радна група достави информацију о томе где се могу наћи анализе на које се позива радна група у првом Нацрту, односно да их постави на интернет страницу Министарства правде.“</p>	<p>Биће усвојено</p>	<p>https://www.podrskazrtvama.rs/</p>
<p>„За активности 4.6-4.9 није синхронизован временски план. Објављивање јавног</p>	<p>Биће усвојено</p>	<p>Активности у радном тексту нацрта Акционог плана биће измењене и синхронизоване сходно коментару.</p>

<p>позива за укључивање служби подршке жртвама и сведоцима основаних при организацијама цивилног друштва у Националну мрежу служби подршке (4.6) је планирано у исто време када и процена трошкова пружања услуга подршке жртвама и сведоцима у оквиру Националне мреже (4.8), а требало би да процена иде пре објављивања јавног позива за укључивање. Истовремено, активност која се односи на обавезну алокацију средстава неопходних за финансирање услуга подршке жртвама и сведоцима пружених у оквиру Националне мреже служби подршке (4.9) планирана је тек за годину дана након активности која се односи на јавни позив за укључивање пружалаца (4.6), а делује да би требало да је реализована пре јавног позива, односно да би процес обезбеђивања средстава морао да се заврши у 2020. години да би она била доступна у I кварталу 2021, када се планира објављивање јавног позива.“</p>		
<p>„Израда јединственог обрасца за подношење имовинскоправног захтева у кривичном поступку (6.3.) би требало да иде пре спровођења обуке за јавне тужиоце</p>	<p>Биће усвојено</p>	<p>Активности у радном тексту нацрта Акционог плана биће измењене сходно коментару. Активност која се односи на обуке биће предвиђена за IV квартал 2019. године.</p>

<p>и судије који поступају у кривичним поступцима (6.2.), јер би обука требало да се односи и на образац (односно израда обрасца је требало да буде предвиђена у III кварталу 2019.).“</p>		
<p>„Најпре, треба узети у обзир да су нови радни текст Нацрта националне стратегије и радни текст Нацрта АП тек у фази консултација, а да Закон о планском систему РС подразумева и спровођење јавне расправе (чл. 36), као и да би АП требало да садржи процену финансијских ефеката на буџет, у складу са законом који уређује буџетски систем (чл. 37). То значи да активности у АП не могу да почну у II или III кварталу 2019. године, јер је прво наведени прошао, а другонаведени је већ почео, те је мало вероватно да се истовремено финализују и усвоје Стратегија и АП и реализују планиране активности. Ако предложени план остане, то значи кашњење реализације активности од самог почетка.“</p>	<p>Биће делимично усвојено</p>	<p>Свакако да ће радни текст нацрта Акционог плана, у <u>својој финалној верзији</u>, садржати процену финансијских ефеката на буџет. Што се тиче активности из II или III квартала 2019. године, поменуте активности нису у кашњењу, имајући у виду да је њихово спровођење већ завршено, или је у току. За више информација, посетити вебсајт пројекта https://www.podrskazrtvama.rs/.</p>

**УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА ЗА БОРБУ ПРОТИВ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА И СВИХ ОБЛИКА
РОДНО ЗАСНОВАНОГ НАСИЉА АТИНА**

<p><i>V Услуге и мере подршке и помоћи жртвама и сведоцима кривичних дела</i></p> <p><i>1. Врсте подршке и помоћи жртвама и сведоцима кривичних дела</i></p> <p>„Горе је било емотивна подршка, сад је емоционална штета, одредити се?“</p>	<p>Биће усвојено</p>	<p>Коментар којим се предлаже употреба јединственог термина кроз цео радни текст нацрта Стратегије биће прихваћен и документ ће бити измењен. Радна група се одредила за термин „емоционална подршка“.</p>
<p>„Било би добро додати и да жртва има могућност да се одреди да иста особа из службе за подршку са којом је прво имала контакт (на пример у оквиру тужилаштва), је прати током целог поступка (и у фази судског поступка), како би се допринело стабилности жртве и умањила потенцијална ревиктимизација.“</p>	<p>Биће делимично усвојено</p>	<p>Радним текстом нацрта Стратегије начелно ће бити предвиђено да ће се настојати да иста особа из службе подршке прати жртву током целог поступка, у мери у којој је то дозволе административни капацитети.</p>
<p><i>8.2. Друге нарочито рањиве категорије жртава – Бројни фактори</i></p> <p>„Додати: етничка или верска припадност, као и избеглички или мигрантски статус.“</p>	<p>Биће усвојено</p>	<p>Радни текст нацрта Стратегије биће измењен сходно коментару.</p>
<p>Личне карактеристике жртве, стр. 22</p> <p>„Мишљења смо да је у ове сврхе много важнија и кориснија процена актуелних психолошких тешкоћа која жртва има као последицу претрпљеног кривичног дела,</p>	<p>Биће усвојено</p>	<p>Радни текст нацрта Стратегије биће измењен сходно коментару.</p>

<p>него личне карактеристике (што би подразумевало психолошки профил особе генерално и пре претрпљеног насиља). Могуће да су аутори на то и мислили, само би требало јасније се одредити у документу.“</p>		
<p>ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ЛЕЗБЕЈСКА ЉУДСКА ПРАВА ЛАБРИС</p>		
<p><i>8.2. Друге нарочито рањиве категорије жртава – Бројни фактори</i></p> <p>„Термин 'сексуално опредељење' је некоректан и алудира на то да је сексуална оријентација избор, те је стога потребно користити термин 'сексуална оријентација'.“</p>	<p>Биће усвојено</p>	<p>Радни текст нацрта Стратегије биће измењен сходно коментару.</p>

Радна група није прихватила следеће предлоге:

КОМЕНТАР	БИЋЕ УСВОЈЕНО / НЕЋЕ БИТИ УСВОЈЕНО	ОБРАЗЛОЖЕЊЕ
ФОНД ЗА ХУМАНИТАРНО ПРАВО		
„Тренутно ни у служби Тужилаштва за ратне злочине ни у служби при одељењу за ратне злочине Вишег суда у Београду не постоји запослен психолог који би пружао помоћ и подршку жртвама. Да би се остварила неопходна помоћ и подршка, пре свега у психолошком смислу, потребно је да се у ове две службе запосли психолог који је стручан да пружа помоћ и подршку жртвама и сведоцима који су доживеле ратну трауму.“	Неће бити усвојено	Садржина предлога је предмет Националне стратегије за процесуирање ратних злочина.
„Жртви треба омогућити и да буде обавештена да је Тужилаштво са учиниоцем закључило споразум о признању кривичног дела као и то да ли је учиниоцу одузета имовина стечена	Неће бити усвојено	Садржина предлога није у надлежности ове Радне групе и није предвиђена Директивом 2012/29/ЕУ. Доставити радној групи надлежној за израду нацрта измена и допуна ЗКП.

кривичним делом.“		
„Жртви треба омогућити превођење у току целог поступка (било пред истражним или судским органима) уколико прате даљи поступак након давања свог исказа. Сва ова права које жртве уживају у току трајања кривичног поступка треба предвидети да имају и у парничном поступку јер је правило да кривични судови не досуђују имовинскоправни захтев већ жртве упућују на парнични поступак.“	Неће бити усвојено	Садржина предлога није у надлежности ове Радне групе и није предвиђена Директивом 2012/29/ЕУ. Доставити радној групи надлежној за израду нацрта измена и допуна ЗКП.
„Јединица за заштиту сведока основана је како би штитила сведоке и жртве кривичних дела. У пракси се ФХП сусретао са ситуацијама да су сведоке или жртве ратних злочина штитиле особе које су учествовале у сукобима на простору бивше Југославије. Из тог разлога је потребно изменити Правилник о систематизацији радних места у МУП-у у којем ће се као један од критеријума приликом запошљавања нових припадника Јединице за заштиту увести обавеза провере њихове ратне прошлости. Наиме, потребно је утврдити да ли је припадник Јединице за заштиту сведока учествовао у сукобима током 1990-тих као и то да ли постоје	Неће бити усвојено	Садржина предлога је предмет Националне стратегије за процесуирање ратних злочина.

индиције да је учествовао у извршењу ратних злочина.“		
„Уколико је неопходно да се жртва испитује више пута потребно је обезбедити да је увек испитује иста особа. Такође, у случају да се ради о кривичним делима са елементима родно заснованог насиља, као што је нпр. случај са жртвама сексуалног насиља у рату, потребно је обезбедити да жртву увек испитује особа истог пола, што је у складу са чланом 23, став 2, тачка д Директиве ЕУ.“	Неће бити усвојено	Предлог занемарује улоге и поделу надлежности процесних субјеката у кривичном поступку.
„У случају да су деца жртве или сведоци у кривичном поступку потребно је обезбедити да их увек испитује иста особа која неће бити обучена (у случају да испитивање врши полицијски службеник) у униформу и која има специјалистичка знања у области права деце.“	Неће бити усвојено	Услови и обавеза ношења униформе регулисани су прописима којима се уређује рад криминалистичке полиције. Део који се односи на специјалистичка знања у области права деце већ је регулисан Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица.
„Стратегијом је као посебно рањиве групе потребно предвидети и жртве кривичних дела против међународног права. Разлог за ову потребу лежи у чињеници да је правни систем Републике Србије препознао потребу да се за истраживање ових кривичних дела оснује посебно	Неће бити усвојено	Жртве ратних злочина су препознате као категорија посебно осетљивих жртава.

<p>тужилаштво – Тужилаштво за ратне злочине као и да посебна одељења при Вишем суду у Београду суде само за ова кривична дела јер се ради о веома специфичним кривичним делима. Из тог разлога је потребно да и жртве ратних злочина буду препознате као посебно рањиве групе жртава. Као нарочито осетљиве групе жртава ратних злочина треба препознати жртве сексуалног насиља у рату. У том смислу је у Стратегији потребно један део посветити овој категорији жртава где би било предвиђено да ће жртву сексуалног насиља испитивати увек иста особа која је истог пола као и жртва; да ће јој током кривичног поступка бити омогућено присуство психолога или особе од поверења; да јој се неће постављати питања везана за њену приватност; да ће јој се досудити имовинскоправни захтев у кривичном поступку као и да ће сви учесници кривичног поступка бити посебно сензибилисани за испитивање ове категорије жртава.“</p>		
<p>„У тексту Стратегије недостаје део који се односи на логистичку подршку жртвама и</p>	<p>Неће бити усвојено</p>	<p>Садржина предлога је у радном тексту нацрта Стратегије регулисана потпоглављем 2.1. <i>Међународна</i></p>

<p>сведоцима који долазе да сведоче пред судом или да прате ток кривичног поступка. Наиме, Стратегијом је потребно предвидети на који начин ће суду приступати жртве и сведоци који не живе на територији Србије. Исто тако, ради унапређења регионалне сарадње у процесуирању ратних злочина потребно је Стратегијом предвидети начин сарадње службе за помоћ и подршку жртава и сведока из Србије са службама у Босни и Херцеговини, Хрватској и на Косову јер се у већини предмета жртве и сведоци налазе ван Србије. На тај начин би се унапредила регионална сарадња али и олакшао приступ суду жртвама и сведоцима.“</p>		<p><i>сарадња.</i></p>
<p>„Координационо тело мора бити стално, а не повремено тело Владе.“</p>	<p>Неће бити усвојено</p>	<p>Предлог није у складу са чланом 33 став 3 Закона о Влади, а у вези са члановима 9 и 25 Пословника Владе.</p>
<p>„Након сваке одржане седнице Координационо тело треба да извештаје представи јавности где ће бити присутни медији, заинтересована јавност и представници цивилног друштва. На представљању извештаја се такође мора дати простор за дискусију о постигнутим резултатима у имплементацији Стратегије</p>	<p>Неће бити усвојено</p>	<p>Садржај предлога биће регулисана Пословником о раду Координационог тела за праћење спровођења Стратегије и пратећег Акционог плана.</p>

у извештајном периоду.“		
АУТОНОМНИ ЖЕНСКИ ЦЕНТАР		
„Сматрамо да активност 5.13. није одговарајућа, јер округли сто није форма која омогућава систематичан приступ 'дефинисања потреба за обукама у систему просвете, здравства и социјалне заштите'. Требало би израдити анализу потреба, имајући у виду разуђеност и величину система који су обухваћени.“	Неће бити усвојено	Активност која подразумева израду поменуте анализе биће обухваћена акционим планом за друге три године спровођења Стратегије.
УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА ЗА БОРБУ ПРОТИВ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА И СВИХ ОБЛИКА РОДНО ЗАСНОВАНОГ НАСИЉА АТИНА		
<i>3.1. Адресати Стратегије</i> (дефиниција појма жртве) „Како се онда дефинише потенцијална жртва, то недостаје? Ми често оперишемо термином потенцијална или претпостављена жртва трговине људима, оне такође имају одређена права из свог статуса, а тај статус се мора дефинисати.“	Неће бити усвојено	Предмет ове Стратегије су жртве и сведоци кривичних дела. Заштитом лица која имају статус потенцијалне или претпостављене жртве (трговине људима) бави се систем социјалне заштите.
<i>3.1. Адресати Стратегије</i> (лица која су	Неће бити усвојено	Поменуто представља одредбу преузету из Директиве 2012/29/ЕУ и биће тумачено у контексту позитивног

зависна од непосредне жртве) „У ком смислу зависна? Физички, финансијски? Ово би требало прецизније формулисати.“		законодавства.
„Могао би да се дефинише као један од задатака особа које су контакт тачке за информисање у полицији да је њихов задатак да доставе информације особама које је полиција препознала као жртве (уместо да седе у некој соби или за неким пултом чекајући да жртве дођу да потраже њих).“	Неће бити усвојено	Констатација не одговара стању у пракси.
ОРГАНИЗАЦИЈА ОСОБА СА АМПУТИРАНИМ ЕКСТРЕМИТЕТИМА СМЕДЕРЕВО		
„У предлогу територијалне покривености нема ни једног града са подручја Подунавске регије, Смедерева, Велике Плане и Смедеревске Паланке.“	Неће бити усвојено	У наредном трогодишњем акционом плану, биће основане службе при свих 25 виших судова у Србији. Видети део радног текста нацрта Стратегије у којем су прописани критеријуми који одређују динамику оснивања служби.
ВИКТИМОЛОШКО ДРУШТВО СРБИЈЕ		
„У тексту Нацрта нису јасно дефинисани и формулисани стратешки и специфични	Неће бити усвојено	Радна група се сагласила око методологије израде ових докумената. Изражавамо жаљење што се Виктимолошко друштво Србије није одазвало јавном

циљеви...“		позиву, те није узело учешће у раду Управног одбора пројекта и Радне групе. На тај начин, могло је да утиче на избор методологије израде докумената.
„Када је у питању Координационо тело за подршку жртвама и сведоцима, треба додати и Министарство просвете, науке и технолошког развоја, јер се помиње и академска заједница. Такође, треба утврдити критеријуме за избор чланова Координационог тела и јединствени поступак избора за све који ће гарантовати компетентност свих чланова. Другим речима, није добро решење да се чланови из државне управе предлажу као такви, без провере њихове компетентности, а да се избор чланова из ОЦД и академске заједнице врши на основу јавног конкурса.“	Неће бити усвојено	У овој фази према Акционом плану, није неопходно учешће Министарства просвете, науке и технолошког развоја у Координационом телу, будући да нема надлежности. Наведени функционери на основу овлашћења која им припадају у вршењу функције представљају институције, те се њихова улога разликује од представника НВО и академске заједнице који су чланови Координационог тела у својству експерата који специфичним track record-ом морају доказати своју експертизу.